

**Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E**

07 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte: Iurie Diaconu

Judecători: Liliana Catan, Ion Guzun, Maria Ghervas, Dumitru Mardari

judecând, în ședință fără participarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpat și avocatul acestuia, Golban Serghei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Levinti Iuri xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.06.2016 - 05.10.2017;

Instanța de apel: 01.11.2017 - 19.12.2018;

Instanța de recurs: 11.03.2019 - 07.05.2019.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 octombrie 2017, Levinti Iuri a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.155 Cod penal la 2 ani închisoare, iar conform art. 85 Cod penal, la pedeapsa stabilită prin prezenta sentință, s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată aplicată prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 decembrie 2007, pe un termen de 1 lună închisoare, stabilind definitiv pedeapsa de 2 ani și 1 lună închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, la 11.02.2016, aproximativ ora 12.10, Levinti Iuri ispășindu-și pedeapsa în Penitenciarul nr.9 Pruncul, mun. Chișinău și aflându-se în odaie, în prezența a mai multor condamnați l-a numit cu cuvinte necenzurate pe Cioran Ruslan, după care a aruncat în el cu o masă lovindu-l la mână, cauzându-i dureri fizice, apoi a luat un cuțit și a fugit din urma lui amenințându-l că îl va omorî.

3. Nefiind de-acord cu sentința, avocatul Orbu Ștefan în numele inculpatului a depus apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, pe motiv că:

- în lipsa a careva probe, Levinti Iurie a fost pus sub învinuire incriminându-i o infracțiune care nu a săvârșit-o;

- toate acțiunile procesual penale, inclusiv ordonanțele de punere sub bănuială și învinuire nu au avut baza juridică statuată la art. 63 Cod de procedură penală, adică nu au existat anumite probe că aceasta a săvârșit o infracțiune. Toate aceste acte și acțiuni procesuale s-au bazat pe o singură probă și anume, declarațiile unui singur martor, din totalul de cinci martori audiați;

- în cadrul ședințelor de judecată, s-a constatat că între inculpat și Cioran Ruslan a existat un simplu conflict care nu a implicat latura obiectivă a infracțiunii de amenințare cu omor. Or, conform normei penale incriminatorii, amenințarea cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, se pedepsește dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări;

- martorii audiați în cadrul ședinței de judecată a instanței de fond au negat cu certitudine că inculpatul ar fi posedat un cuțit. Singurul martor (Rimschi) care specifică că a văzut un presupus cuțit dă declarații ambigue, pe de o parte specifică că se afla la doar 2 metri de inculpat și partea vătămată, iar pe de altă parte la întrebarea avocatului: „*ce culoare avea cuțitul?*”, acesta a menționat că nu a văzut.

3.1. Împotriva sentinței a declarat apel și inculpatul, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută sentința instanței de fond.

4.1. Colegiul penal a reținut că, la pronunțarea sentinței instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Analizând declarațiile martorilor Rimschi Valentin, Bîlea Valeriu, Talpă Dorin, Secară Mihail, Jevlea Chirii și Chirica Alexandru, procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea unei infracțiuni pe faptul amenințării de către Levinti Iuri, procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea infracțiunii întocmit de către Cioran Ruslan, procesul-verbal de ridicare, procesul-verbal de examinare din 28 martie 2016, procesele-verbale de confruntare dintre partea vătămată Cioran Ruslan și bănuitul Levinti Iuri și martorul Rimschi Valentin și Levinti Iuri, procesele-verbale de informare despre finisarea urmăririi penale, ordonanța privind începerea urmăririi penale din 18 martie 2016, cererea pe numele Procurorului sec. Buiucani, mun. Chișinău a lui Cioran Ruslan din 16 februarie 2016, procesul-verbal de sesizare despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea acțiunii pe faptul amenințării lui Cioran cu omorul de către condamnatul Levinti Iuri și apreciindu-le, din punct de vedere al coroborării lor cu celelalte probe analizate, Colegiul penal a constatat că acestea demonstrează cu

certitudine vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate și care combat argumentele declarate de către inculpat și avocatul său.

Colegiul penal a conchis că, declarațiile depuse de către inculpatul Levinti Iuri, prin care nu-și recunoaște vina în comiterea infracțiunilor imputate lui, sunt declarații ce nu corespund adevărului, depuse în încercarea de a se eschiva de la răspunderea penală și se combat prin probele analizate și apreciate prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală.

Referitor la interpretarea cu privire la fapta încriminată inculpatului, Colegiul penal a menționat că, obiectul material al infracțiunii respective reprezintă nemijlocit relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea sănătății persoanei. Latura obiectivă a infracțiunii se realizează prin amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări. Prin amenințare se înțelege o acțiune de influență psihică prin care făptuitorul însuși victimei temerea de a i se produce o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății sau a lipșirii de viață. Metodele amenințării pot fi diferite: orale, în scris, prin gesturi, prin telefon, prin alte persoane, prin semne simbolice etc. Acțiunea de amenințare trebuie să fie de natură să alarmeze pe cel amenințat, să fie percepută de el ca reală, serioasă, prezentând suficiente temeuri că se va realiza într-un initor nu prea îndepărtat. Dacă din acțiunea făptuitorului nu rezultă că acesta va trece la îndeplinirea amenințării sau dacă amenințarea în mod obiectiv nu poate fi realizată, fapta nu constituie infracțiunea în cauză. Infracțiunea se consumă în momentul în care victimei conștiente de amenințare îi apare starea de temere care îi răpește libertatea morală. Latura subiectivă - se caracterizează prin intenție directă sau indirectă îndreptată schimbarea conduitei victimei în interesul făptuitorului. Subiect al infracțiunii poate fi orice persoană fizică responsabilă, care a împlinit vârsta de 16 ani.

Referitor la pedeapsă, Colegiul penal a conchis că instanța de fond la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Colegiul penal a reiterat că, inculpatul anterior a fost condamnat prin sentința din 21 decembrie 2007, care nu a fost executată integral, nu s-a recunoscut vinovat în cele săvârșite, se caracterizează în plan satisfăcător, fapt confirmat prin copia diplomelor anexate, certificat din 12 decembrie 2016 unde are 7 mențiuni și 6 sancțiuni (stinse), de starea sănătății conform Extrasului din fișa medicală de ambalator din 13 martie 2017, este angajat în câmpul muncii - detașamentul de deservire gospodărească la funcția de geamgiu, anterior a fost condamnat, fapt confirmat prin Revendicarea nr.246 (f.d.35-36).

Astfel, Colegiul penal a considerat că, instanța de fond corect a conchis că, inculpatul Levinte Iuri trebuie să poarte răspundere penală pentru fapta săvârșită în condițiile indicate și a considerat că îndreptarea și reeducarea lui este posibilă doar cu aplicarea pedepsei sub formă de închisoare.

Pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.155 Cod penal corect i-a fost aplicată pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare, de asemenea fiind aplicabile și prevederile art.85 Cod penal, la pedeapsa stabilită prin prezenta sentință s-a adăugat parțial lui Levinti Iuri pedeapsa neexecutată aplicată prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 21 decembrie 2007 pe un termen de 1 (una) lună închisoare, stabilindu-i lui Levinti Iuri pedeapsa definitivă de 2 (doi) ani și 1 (una) lună închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs ordinar inculpatul, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat că:

- instanța de apel nu a luat în considerație probele prezentate de către inculpat și declarațiile martorilor, care dovedesc nevinovăția sa;
- cauza a fost examinată în lipsa martorilor și a părții vătămate, care nici nu au fost citați de către instanța de apel.

5.1. Recurs ordinar a depus și avocatul Golban Serghei în numele inculpatului, solicitând casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece:

- instanța de apel a copiat hotărârea primei instanțe și a făcut trimitere la probele enunțate în sentință, fără a le verifica în ședința de judecată și mai mult ca atât, în decizie au fost indicate ca probe ce dovedesc vinovăția inculpatului declarațiile martorilor Jevlea Chiril, Chirica Alexandru, Talpă Dorin și Secară Mihail, care au declarat că în timpul conflictului inițiat de Cioran Ruslan nu a figurat cuțitul și Levinte Iuri nu l-a amenințat pe acesta cu omorul;

- teritoriul Penitenciarului, inclusiv și platoul pe care Cioran Ruslan susține că Levinti Iuri a alergat după el cu un obiect în mână, este supravegheat de camere de luat vederi, iar monitoarele sunt amplasate în încăperea ofițerului de serviciu, care la acel moment nu a fixat cazul dat;

- în cadrul ședinței de judecată instanței i-au fost aduse probe noi care confirmă nevinovăția inculpatului și anume, scrisoarea lui Rimschi, în care comunică că Levinte a fost pedepsit prin înscenarea infracțiunii pentru că la numit în public intrigant și că colaborează cu colaboratorii penitenciarului; certificatul eliberat de administrația penitenciarului, care confirmă că după pretinsul conflict Cioran a locuit în același spațiu cu Levinti până la eliberare; certificatul prin care administrația penitenciarului confirmă că nu dispune de materiale care ar confirma amenințarea cu

omorul lui Cioran și Levinti nu a fost sancționat pentru fapte de violență în privința lui Cioran.

6. Pe marginea recursului a prezentat referință procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție, care a solicitat respingerea acestora, deoarece sunt vădit neîntemeiate și lipsite de temeiuri legale.

7. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi admise, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 4.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs și astfel, instanța de recurs luând în considerație argumentele invocate de recurenți și constatând că instanța de apel a interpretat eronat prevederile

legale la judecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale, urmează a se expune asupra erorilor admise.

Verificând și analizând decizia instanței de apel și materialele cauzei, raportat la criticele recurențelor, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției de respingere, ca nefondat, a apelului declarat de avocat în numele inculpatului, cu menținerea sentinței, nu a respectat întocmai prevederile legale, ignorând exigențele legii procesual-penale.

Așa dar, instanța reține că, conform prevederilor art. 31 alin. (1) Cod de procedură penală, în lipsa excepțiilor prevăzute la alin. (3) art. 31 Cod de procedură penală, pe parcursul judecării cauzei în instanța de apel, dosarul penal a fost redistribuit altui complet de judecată, or, până la 02.11.2018, completul a fost format din judecătorii Ouș Ludmila, Brînză Liubovi și Moscalciuc Galina, după care, până la pronunțarea deciziei, completul a fost format din judecătorii Pleșca Ion, Spoială Alexandru și Negru Maria.

Potrivit art. 6 alin. (1¹) al Legii privind organizarea judecătorească, constituirea completelor de judecată și desemnarea președinților acestora se fac la începutul anului prin dispoziție a președintelui instanței.

Redistribuirea cauzelor penale sau schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui instanței judecătorești și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Încheierea motivată privind redistribuirea dosarului penal și fișa de repartizare repetată altui judecător se anexează la materialele dosarului (f.d. 35-36, vol. II).

Astfel, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 19.12.2018, judecarea cauzei a avut loc în lipsa părții vătămate și a martorilor indicați inițial în lista probelor prezentată de către acuzatorul de stat, instanța limitându-se doar la simpla întrebare adresată participanților, dacă este posibilă examinarea cauzei în lipsa părților absente (f.d. 52 verso, vol. II).

Reieșind din materialele cauzei, Colegiul reține că, contrar prevederilor art. 319 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căruia *judecarea cauzei poate avea loc numai dacă părțile sunt legal citate și procedura de citare este îndeplinită*, atât partea vătămată cât și martorii nu au fost citați pentru ședința de judecată de către noul complet de judecată format în urma repartizării repetate a cauzei penale, cu atât mai mult că, judecarea cauzei avea loc la apelul avocatului depus în numele inculpatului împotriva sentinței de condamnare, solicitându-se adoptarea unei hotărâri de achitare.

Cu toate că, în speță, anterior, completul de judecată a citat părțile, inclusiv și prin adoptarea încheierilor de aducere forțată a acestora, instanța de judecată urma a dispune citarea repetată, or, părțile și ceilalți participanți la proces nu se mai citează doar în cazul în care judecata se desfășoară în continuare, însă în cazul în care după începerea cercetării judecătorești a intervenit orice schimbare în completul de

judecată se impune reluarea de la început a cercetării judecătorești. cu respectarea inclusiv, și a prevederilor art. 319 alin. (1) Cod de procedură penală.

Față de cele ce preced, Colegiul reiterează că, instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt prevăzută în pct. 5) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat și vizavi de problemele ce le ridică aceștia.

Prin urmare, Colegiul penal menționează că, întru adoptarea deciziei sale, instanța de apel contrar faptului că nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probe cercetate de prima instanță, a preluat cele formulate de către instanța de fond, menținând soluția acesteia, cu toate că, și Curtea Europeană a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea hotărârii, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale.

Prin alte cuvinte, instanța de recurs apreciază decizia recurată ca fiind insuficientă și nejustificată întru menținerea soluției instanței de fond, or, potrivit art. 93 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală, probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei și în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: 1) declarațiile bănuیتului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului; 2) raportul de expertiză, etc.

Conform art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective, iar în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Având la bază raționamentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel la examinarea cauzei nu a cercetat probele prezentate de către partea acuzării sub toate aspectele, nu le-a verificat și analizat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al

coroborării acestora și nu și-a motivat soluția adoptată, de asemenea instanța de apel nu a făcut o analiză minuțioasă a chestiunilor de fapt criticate de părți și astfel nu a soluționat fondul apelului declarat.

În contextul dat, se specifică că pentru corectitudinea judecării prezentei cauze este important de a analiza minuțios toate probele acumulate în dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or, în decizia instanței de apel lipsește analiza și aprecierea probelor.

În atare circumstanțe, se relevă că au fost încălcate prevederile art. 394 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penală, unde este stipulat expres că, partea descriptivă a hotărârii de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

În consecință, procedându-se în asemenea mod, instanța de apel a admis încălcarea art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene, potrivit căruia - „... *orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa*”. În particular, instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile avocatului în numele inculpatului invocate în cererea de apel și nu a formulat o motivare corespunzătoare vizavi de chestiunile care au importanță decisivă în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Rezumând cele menționate supra, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel urma să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate lui Levinti Iuri, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării acestora și să-și argumenteze corespunzător concluziile trasate pe marginea alegațiilor expuse de părți, deoarece decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru rejudecare în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate și examinate în instanța de fond, să le dea o apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpat și avocatul acestuia, Golban Serghei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui *Levinti Iuri* și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 21 mai 2019.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

Maria Ghervas

Dumitru Mardari